

INFORMACJE NA TEMAT MIASTECZKA ZE STARYCH ENCYKLOPEDII

Miasteczko, niem. *Friedheim*, a dawniej *Staedtchen*, miasto, pow. wyrzyski. Leży pomiędzy wysokimi wzgórzami na gruncie piaszczystym, o pół mili na ptn. od Noteci. W pobliżu znajdują się dość grube pokłady węgla brunatnego, do tego czasu nie eksploatowane. Miasteczko ma 979 mieszkańców, 641 ewangelików, 263 katolików, 75 żydów. Mieszkańcy zajmują się głównie rolnictwem, chowem bydła. Miasteczko należy do komisaryatu w Białośliwiu, do sądu okręgowego w Wyrzysku. Kościół katolicki parafialny należy do dekanatu nakielskiego, kościół protestancki do diecezji łobżenickiej. Szkoła elementarna kilkoklasowa (110 analfabetów). Stacja kolei żelaznej wschodniej (Ostbahn) o 20 kilometrów od Piły (Schneidemühl), urząd pocztowy trzeciej klasy, stacja telegraficzna. W roku 1811 Miasteczko miało 50 domów i 317 mieszkańców; w roku 1831 51 domów i 534 mieszkańców, tj. 194 katolików, 300 protestantów i 40 żydów. W okolicy odkryto cmentarzysko pogańskie, w którym znaleziono znaczną liczbę urn i wydobyto z nich brązową ostrogę, brązowe szczypczyki, paciorki szklane i kilka złotych przedmiotów.

„Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” pod red. Bronisława Chlebowskiego, T.VI, str. 287-288, Warszawa 1885.

Miasteczko – miasto (z przedmieściami Miasteczko-Huby, Brzostowiec, Kocewo), powiat Wyrzysk, sąd grodzki Wyrzysk, sąd okręgowy Bydgoszcz, 1154 mieszkańców. Stacja kolejowa, linia kolejowa Kaczory – Nakło. Urząd pocztowy, urząd telegraficzny, urząd telefoniczny – Miasteczko nad Notecią. Urząd celny, magistrat, 1 kościół katolicki, 1 kościół ewangelicki, 1 synagoga. Szkoła zawodowa doksztalająca. Zjednoczenie zawodowe pracowników kolejowych, koło urzędników celnych. Jarmarki na bydło i towary kramne: 7/4, 7/7, 6/10, 2/12.

Straż ogniowa – komendant Nepomucen Mikołajewski.

Agentury: Pankau K.

Akuszerki: Bederska

Banki: Bank Ludowy Sp. z n.o.

Bławaty: Bendzel M., Helak F., Milewski L., Ratajczak J.

Budowlane przedsiębiorstwa: Piśała F.

Cegielnie: Hundert Fr.

Cementowe wyroby: Piśała M.

Cieśle: Tramowski J.

Fotograficzne zakłady: Grunke A.

Fryzjerzy: Kociałkowski St., Mandelke J.

Garncarze: Eichstaedt E.

Hotele: „Internacjonalny”

Kapelusze damskie: Kotarska M.

Kolonjalne artykuły: Baeck G., Bilecki Sz., Dziomba O., Molletyn L., Powolny A., Kempka F., Werdin G.

Kołodzieje: Mellentin L., Schnarr R.

Kowale: Sommerfeld W.

Krawcy: Mikołajewski N., Panglisch J., Piechowiak W.

Malarze: Mandelke R.

Manufaktura: Biederman A.

Mleczarskie zakłady: Spółka Mleczarska Towarzystwo z o. p.

Młyny: „Młyn w Miasteczku” Towarzystwo Akcyjne, Potonin M. (mot.)

Murarze: Blaumann K., Sikorski

Nabiał: Eckloff E.

Nawozy sztuczne: „Wapniarnia Miasteczko” Towarzystwo Akcyjne

Owoce: Lauter A.

Restauracje: Retzki A., Vorkoeper W.

Rzeźnicy: Dracheim W., Kurkiewicz J., Werdin H.

Siano: Słomowicz W.

Siodlarze: Heliński J.

Stolarze: Bayer R., Juhnke O., Szulc K.

Szewcy: Borowicz S., Eichstaedt H., Grontkowski W., Grützmacher J., Klochn G., Milewski Fr.

Ziemiopłody: Neuman O., Radke Fr.

Ziemiaki – suszarnie: „Akwawit” Towarzystwo Akcyjne (oddział)

„Księga adresowa Polski dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa”, str. 1333, Warszawa 1930.

26.01.2010

W wypisie zachowano oryginalną pisownię występującą w dokumencie.

E.J.B.K.